

Jó államban a művészeti nevelés kiemelt fontosságú feladat

Hoppál Péter bízik abban, hogy bővíteni is lehet majd a TAO-jogosultak körét

Az EMMI kultúráért felelős államtitkára úgy vélekedik, az utóbbi időszakban számos téren előrelépés történt a zenei területen. Hoppál Péter beszélt arról, hol tart a kulturális élet szereplői számára készülő életpálya-modell, miért jövőre hirdetnék meg a Bartók Emlékévet, s terveik szerint hogyan alakul majd a TAO további sorsa. Szó esett arról is, várhatóak-e változások az NKA-nál, milyen szerep jut a Magyar Művészeti Akadémiának, hogyan válik gördülékenyebbé a szakmai szervezetekkel folytatott párbeszéd, valamint arról is, hogy mi a személyes véleménye a mindennapi éneklésről.

I Számos munkabizottság született az utóbbi időben, ezek közé tartozik a Kulturális Alapellátást vagy az életpálya-modellt tárgyaló csoport is. Miért tartotta fontosnak, hogy ilyen módon foglalkozzanak ezekkel az ügyekkel?

– Úgy tűnik, ez a tevékenységi forma hatékony, s nemcsak az életpálya-modell, hanem a nagyobb kormányzati programok, intézményfejlesztések kapcsán is így dolgozunk. Szócs Géza kormánybiztossal vettük azt a munkabizottságot, amely a milánói világkiállítás programtervével foglalkozott, s ilyen szervezet működött elnökséggel fél éven át az Operaház infrastrukturális bővítése, az Eiffel-Bázis sikeres kormánydöntésének előkészületeként, valamint a pécsi Zsolnay Kulturális Negyed országos és nemzetközi pozicionálásáról szintén ebben a formában tárgyaltunk, akárcsak a Zrínyi Emlékévről. A stratégiai munkacsoportokban a kulturális államtitkárság érintett főosztályai dolgoznak, s ha szükség van tárcaközi egyeztetésre, akkor

más minisztériumok képviselőit is meghívjuk. Az Ön által említett életpálya-modellnél is a folyamatos előrehaladás mellett döntöttünk.

I Több szervezet szerint ön az első államtitkár az utóbbi években, aki e téren próbál lépéseket tenni...

– Szelíden, de határozottan képviselem azt az álláspontot, hogy ezen a területen első fázisként átfogó felmérést kell végezni. Tudnunk kell pontosan, hogy a kultúra területén a munkavállalók milyen munkakörökben, milyen pozíciókban dolgoznak, és milyen az őket körülvevő infrastruktúra. Nehézséget jelent, hogy itt az almát kell összevetni a körtevel és a szilvával, hiszen ha csak a muzeológusokat vizsgáljuk, akad, aki állami, más önkormányzati vagy egyházi alkalmazott, s ez a sokszínűség a levéltárosokra, a zenészekre, a színművészekre vagy a táncművészekre is igaz, nem is beszélve az intézményi-közalkalmazotti vagy a gazdasági társasági munkavállalói viszonyról.

I Tudomásom szerint a zenészeknél született az elmúlt időszakban felmérés a bérekről...

– Valóban. Ahogy a közgyűteményi dolgozóknál és a táncosoknál is. Ezek azonban nem igazán használhatóak egy közös programban, s ebben maguk a szakmai szervezetek is megerősítettek. Amikor ugyanis a saját felmérés alapján készült adatokat leellenőrizte a MÁK, kiderült, hogy eltérő adatokkal rendelkeznek a szakszervezetek és az államkincstár. Az is világossá vált, hogy a közalkalmazotti bértábla szerinti besorolásánál a 24 500 emberből 500 kivételével mindenki az alapilletményénél magasabb bért kap. Valamilyen szempontból tehát kulturális téren 24 000 ember kompenzációban részesül. Miután ennyire nincsenek pontos adatok, az életpálya-modellhez is első lépésként ezeket kell összegyűjteni. Ez a munka most elkezdődött. Májusban indult a munkacsoport, amelyet én hívtam életre, s szeptemberre megpróbáljuk az összes adatot birtokolni. Aztán a követelményt és a teljesítményt is magába foglaló,

teljesítményorientált kulturális életpálya-program létrehozása a cél, ami nem könnyű feladat, hiszen nagyon sokszínű a terület. Az azonban biztos, hogy a minőségnek nálunk is szerepet kell játszania! Persze, ez még a jövő. A munkacsoport elindult, s arra biztatom a szakmai szervezeteket, hogy mondják el korábban már hangoztatott érveiket, hogy a bér kevés, elvándorlás tapasztalható a köznevelés irányába. Bízom benne, hogy a közeljövőben egy mértékadó programot tudunk letenni a kormány elé.

■ Meglepő különbségeket, aránytalanságokat találni azért a zenekari muzsikuskok fizetése között

– Azt gondolom, hogy nagy előrelépést tettünk e téren, amikor módosítottuk a korábban elfogadott előadó-művészeti törvényt. Most, hogy vannak már beépített indikátorok, amelyek meghatározzák, hogy egy zenekar hogyan válhat kiemelt együttesé, tudják a társulatok, milyen feltételeket kell ehhez teljesíteniük, s hogyan léphet egy zenekar a legmagasabb, nemzeti kategóriába. Ilyen értelemben rend uralkodik. A csúcskategóriába tartozó nemzeti zenekarok rendkívül fontos feladatot látnak el, hiszen egyre szélesebb közönségnek kell magas színvonalú zenét biztosítaniuk, s ehhez a vidéki együtteseknek diplomás utánpótlás-képzési háttérre van szükségük. Az a célunk, hogy Magyarország teljes területe le legyen fedve magas minőségű zenekari kultúrával. Budapesten sokkal több a lehetőség. Természetesen örömteli, hogy a fővárosi együttesek a szakmai színvonalukat megőrzik, fejlesztik, de nem tehetünk le arról, hogy az ország öt sarkában is próbáljuk segíteni, hogy az ott élő lakosság szintén színvonalas komolyzenei élményhez jusson.

■ Többször szóvá tette a Zeneművészeti Bizottság is, hogy nagyobb támogatásra lenne szükség, mind a vidéki, mind a fővárosi együtteseknél.

– Örömmel mondhatom el, hogy sok év után most sikerült a kiemelt zenekaroknak nyolcvan millió forintos többlet-támogatást szerezni, s reméljük a nemzeti társulatok pénzét szintén tudjuk majd emelni!

■ A zenekarok költségvetésének egy fontos oszlopáról, a TAO-ról az utóbbi időben különféle híreket lehetett hallani. Mi most a helyzet, mi lesz ennek a támogatási formának a további sorsa?

– Előkészítettük azt a szakmai indítványt, amellyel megindokoljuk az Európai Bi-

zottságnak, hogy ezt a magyar állam által adható, s a kormány által kidolgozott adókedvezményi-támogatási struktúrát a december 31-i határidő letelte után is miért szeretnénk tovább alkalmazni. Az EB szakértői már eljöttek, meg is vizsgálták a terepen, hogy mindennek mik az előnyei, s milyen módon tud az európai szabályozástól eltérni.

■ Mennyiben változik? Lesznek szigorítások?

– Arra tettünk indítványt, hogy változatlan formában menjen tovább, de jó volna, ha a közgyűteményi és közművelődési intézmények is igénybe vehetnék. Szeretnénk a források igénybevételének, felhasználásának, közvetítésének egy ellenőrzött, átláthatóbb rendszerét is idővel bevezetni. A cégektől egyenesen a kulturális intézményekhez kell, hogy jusson a pénz, minden egyes forint. Nagyon komoly összegről van szó, ma már 27 milliárd forintról, amit az állam átenged a kulturális szervezeteknek.

■ Arról is hallani, hogy újabb változás előtt áll a Nemzeti Kulturális Alap, s a kollégiumok is átalakulhatnak. Milyen szerepet kap a Magyar Művészeti Akadémia ebben a támogatási rendszerben?

– A Kulturális Alap kollégiumainak összetétele határozott időre szól, tagjait részben a miniszter, részben a szakmai szervezetek delegálják. Az NKA pályázati támogatásai részben művészeti produktumok létrejöttét segítik, s ma is van néhány kollégium, amelyben dolgozik MMA-tag. Az MMA jelenlétét ezért a rendszerszerű szabályozásban is meg szeretnénk jeleníteni.

■ Szakkollégiumok is változnak?

– Elképzelhető, hogy lesz minimális módosítás, azonban – néhány elődömmel ellentétben – az NKA-ban nem töltök be hivatalos tisztséget, a szervezet döntési mechanizmusa tőlem függetlenül működik. Persze boldog lennék magam is, ha a mostani összeg többszörösét lehetne szétosztani, de annak is örülnünk kell, hogy van egy tízmilliárdos kultúrafinanszírozási keret, amely pályázati úton, szakmai döntések során kerül a támogatotthoz. Egyébként a fesztiválok tekintetében kimondottan elégedetlen vagyok. A budapesti programokat tekintve az állam megháromszorozta a Tavaszi Fesztivál és CAFé támogatását. A vidéki fesztiválet költségvetése – miközben bővülnek és egyre magasabb színvonalúak a rendezvények – ennél jóval szűkösebb. Ezt a helyzetet is próbáljuk or-

vosolni, egyebek mellett azzal, hogy a költségvetésben jövőre fix összeget biztosítunk a legnagyobb vidéki fesztiválok számára.

■ Térjünk vissza egy kérdés erejéig még a munkacsoportokra és a Bartók Emlékévre. Miért éppen jövőre rendezik, hiszen halálának kerek évfordulója ebben az esztendőben van?

– 2016-ban a zeneszerző születésének a 135. évfordulóját ünnepeljük. Ráadásul januártól lejár a 70 éves védettsége a Bartók-életműnek, így várhatóan sok ország fog Bartók fókuszokat, programokat indítani 2016-ban. Bartók Béla egyetemes alkotó, de mindenekelőtt a miénk, magyaroké, s a terveink szerint az emlékévé programsorozata igazán nemzetközi lesz. A programon hónapok óta dolgoznak a szakemberek, háttérintézményeink és munkatársaink. Az előhangját egyébként már idén ősszel, a CAFé Budapest fesztivál keretében megtartjuk.

■ Hogyan vélekedik az iskolai, mindennapi éneklésről? Mert ezen a téren is lehetett hallani, olvasni pro és kontra érveket egyaránt.

– Lelkes támogatója vagyok. Két és fél évvel ezelőtt magam szerveztem meg egy találkozózt Balog miniszter úr és a legmagasabb szakmai fórumok vezetői között, akik elmondták, hogy a Kodály-program szakmai tapasztalatai mellett természettudományos módszerekkel is igazolták a zene társadalmi kompetencia- és agyfejlesztő hatásait. Bűn volna, ha ezzel az eszközzel nem élnénk. Azt gondoljuk, hogy a lelki egészségre ugyanolyan szükség van, mint a rendszeres testmozgásra. A napról napra tízezer embert megénekeltető Európa Cantat kiváló alkalmat nyújtott arra, hogy felhívjuk a figyelmet a zene, az együtt éneklés pozitív hatásaira az életünkben. Platón mondta, hogy a jó államban a művészeti nevelés a legfontosabb tevékenység, hiszen a minőségi emberek kinevelését segíti. A mindennapi éneklésről azok, akik ezt az élményt sosem tapasztalták meg, ostobaságokkal írták tele az internetet. Miközben a művészet, ha része a mindennapoknak, valóban javítja az életminőséget. A KÖTA ennek az elgondolásnak az élére állt, s most azon dolgoznak, hogy igazán élményszerű programot alkossanak. Nem tananyagbővítés kell ehhez, nem az óraszám emeléséről van szó. Olyan programot várunk, ami kompetenciafejlesztő, s a gyerekeknek abban segít, hogy megérezzék a közösség értékét, és képessé váljanak rácsodálkozni a szépre. R. Zs.